

تحلیل میزان سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه علوم دریایی

علیرضا عالی پور^۱، ترانه عنایتی^۲، محمدرضا طالعی پور^۳

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی میزان سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه علوم دریایی انجام گرفته است. جامعه‌ی آماری پژوهش، دانشجویان دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره) نوشهر در سال ۱۳۹۶ هستند که حداقل دو نیمسال تحصیلی در دانشگاه بوده و مقیم استان مازندران نبوده که به تعداد ۲۰۰ نفر می‌باشند. با توجه به این که در دانشگاه علوم دریایی، دانشجویان به دوره‌ی تحصیلی و سال تحصیلی، به صورت همگن در سامانه‌ی آموزشی و تربیتی دانشگاه قرار می‌گیرند، محققین به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای و با استفاده از جدول کرجسی مورگان ۱۳۰ نفر را به عنوان نمونه‌ی آماری انتخاب کردند. داده‌ها از طریق پرسشنامه‌ی محقق ساخته‌ی سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه علوم دریایی با ۱۲ مؤلفه و در چهار بعد سازگاری آموزشی، سازگاری اجتماعی، سازگاری فردی - عاطفی و دلبستگی نظامی جمع‌آوری شد. یافته‌های تحقیق نشان داد دانشجویانی که وارد دانشگاه علوم دریایی می‌شوند، در سازگاری نظامی با محیط این دانشگاه با چالش مواجه هستند که نیاز است مسئولین تربیتی و آموزشی دانشگاه، برای محیط اجتماعی دانشگاه علوم دریایی، برنامه‌ریزی ویژه داشته باشند و تلاش نمایند دانشجویان دلبستگی بیشتری نسبت به محیط نظامی و شغل دریانوردی داشته باشند.

واژگان کلیدی: سازگاری آموزشی، سازگاری اجتماعی، سازگاری روانی - فردی، دلبستگی نظامی

تاریخ دریافت مقاله: ۹۶/۱۱/۱۴

۱ استادیار مدیریت آموزشی دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره) (نویسنده مسئول: alipoor.alireza@yahoo.com)

۲ دانشیار مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری.

۳ دانشجوی دکتری مدیریت بازرگانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۷/۰۶/۰۳

مقدمه

سازگاری در اصل از علم زیست‌شناسی نشأت گرفته است. نخستین بار، داروین آن را در نظریه‌ی تکامل خود مطرح نمود، سپس این مفهوم در علوم دیگر همچون روانشناسی و جامعه‌شناسی مورد استفاده قرار گرفت (یلیم^۱، ۲۰۰۷). به‌طور کلی، موجود زنده برای ادامه حیات مفید خود به سازگاری با محیط پیرامون خویش نیازمند است. سازمان روانی و عملکردهای جسمانی ما به‌گونه‌ای طرح‌ریزی شده است که به‌خوبی قادر باشد، این انطباق و سازگاری را در سایه‌ی تفکری صحیح برای ما به ارمغان بیاورند. سازگاری اجتماعی به مثابه مهم‌ترین نشان سلامت روان، از مباحثی است که در دهه‌های اخیر، توجه بسیاری را جلب کرده است (سحافی و همکاران، ۱۳۹۴). از طرفی اجتماعی شدن یک فرایند دوجانبه‌ی ارتباطی میان فرد و جامعه است. به همین دلیل، جریانی پیچیده به شمار می‌آید که ابعاد و جوانب گوناگون دارد. کسب مهارت‌های اجتماعی از چگونگی برقراری ارتباط با سایر افراد و سازگاری اجتماعی از جمله‌ی این ابعاد هستند، فرد زمانی از سازگاری بهره‌مند است که بتواند میان خود و محیط اجتماعی رابطه‌ای سالم برقرار و انگیزه‌های خود را ارضا کند، در غیر این صورت او را ناسازگار قلمداد می‌کنند (پارسامهر و حدت، ۱۳۹۵). در همین راستا، بخشی از مطالعات جامعه‌شناسی دوره‌های زندگی به موضوع انتقال اختصاص دارد که با سازگاری و یا ناسازگاری در ارتباط می‌باشد. انتقال به دوره‌ی جوانی، انتقال از خانه به مدرسه، انتقال از مدرسه به دانشگاه، انتقال از دانشگاه به محیط کار، انتقال از محیط کار به خانه (تشکیل خانواده) و انتقال از کار به دانشگاه که با تغییر مواجه می‌باشد. از طرفی هر تغییری در زندگی، نوعی استرس است، چون فرد نیاز دارد تا خود را دوباره با شرایط جدید سازگار کند، یعنی تعادل حیاتی شخص با وقوع تغییر به هم می‌خورد و فرد باید به خود فشار آورد تا دوباره با شرایط جدید سازگار شود و تعادل خود را به دست آورد. به دست آوردن چنین تعادلی به جسم و روان فشار وارد می‌کند (زاهد و همکاران، ۱۳۹۱). در صورتی که فرد نتواند با استرس‌های زندگی خود به‌درستی برخورد کند یا به عبارتی نتواند در خود سازگاری ایجاد کند، ممکن است دچار بیماری‌های مختلف جسمی و روانی شده و با مشکلات متعدد دیگری روبه‌رو شود. منظور از سازگاری، رابطه‌ای است که میان فرد و محیط او، به‌ویژه محیط اجتماعی وجود دارد و به او امکان می‌دهد تا نیازها و انگیزه‌های خود را پاسخ گوید. در واقع سازگاری با محیط، مهارتی است که باید آموخته شود و کیفیت آن مانند سایر آموخته‌ها به میزان علاقه و کوشش فرد برای یادگیری بستگی دارد (یارمحمدیان، ۱۳۹۰). در دیدگاه راجرز، شخصیت ناسازگار، همان فردی است که مورد تهدید درونی واقع شده است و برعکس افراد سازگار، شخصیت‌هایی به نظر می‌رسند که در وجودشان هیچ نشانی از احساس تهدید نمی‌توان یافت (امانی، ۱۳۹۰).

از طرفی دانشگاه علوم دریایی به دلیل ماهیت نظامی و وجود فرهنگ دریا و دریانوردی در آن، تغییرات زیادی در تفکر و نگرش دانشجویان ایجاد می‌کند. این تغییرات برای دانشجویانی که در شهری غیر از محل زندگی خود پذیرفته شده‌اند، شدیدتر است، زیرا آنان مجبورند جدایی از خانواده و استقلال فردی را تجربه کنند که دارای ویژگی‌های خاصی است و از یک‌سو با آزادی‌ها و تجارب جدید و از سوی دیگر با سختی‌ها و مشکلات فراوانی همراه است. سازگاری با چنین محیطی برای نسل جوانی که وارد این دانشگاه می‌شود، نسبتاً دشوار می‌باشد؛ بنابراین آنچه که به‌عنوان دغدغه‌ی ذهنی محقق و سؤال اصلی تحقیق می‌باشد این است که میزان سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه علوم دریایی چگونه است؟

سازگاری دارای ابعاد مختلفی است، برخی از متخصصین سازگاری را به سه نوع اصلی تقسیم‌بندی کرده‌اند: الف) سازگاری تحصیلی ب) سازگاری اجتماعی ج) سازگاری عاطفی، برخی نیز معتقدند سازگاری تحصیلی یک مفهوم چندبعدی بوده و به معنای توانایی افراد در پاسخ‌گویی موفقیت‌آمیز به تقاضاهای متنوع و مختلف محیط آموزشی است (عبدالله^۲ و همکاران، ۲۰۰۹).

1 Yalim

2 Abdullah

سازگاری عاطفی به معنای سلامت روانی خوب و مقاومت در برابر عوارض ناشی از فشار روانی، خلق مثبت و رضایت از زندگی شخصی، هماهنگی مناسب میان احساسات، فعالیت‌ها و افکار و توانایی حفظ تعادل هیجانی در مواجهه با عوامل استرس‌زای داخلی و خارجی مانند حفظ کنترل عاطفی و رفتار مقابله در برابر یک بحران هویت است. سازگاری اجتماعی به معنای سازگاری فرد با محیط اجتماعی است که می‌تواند با ایجاد تغییر در محیط به وجود آید. همچنین، سازگاری اجتماعی به تعادل در روابط اجتماعی اشاره دارد. سازگاری تحصیلی یک مفهوم چندبعدی بوده و به معنای توانایی افراد در پاسخ‌گویی موفقیت‌آمیز به تقاضاهای متنوع و مختلف محیط آموزشی است (شلانی و آباریکی، ۱۳۹۵: ۵۲). در خصوص رابطه‌ی سازگاری و انواع آن با سایر متغیرهای روان‌شناختی مطالعاتی صورت گرفته است. نتیجه‌ی این مطالعات حاکی از آن است که سازگاری با جهت‌گیری مذهبی، تحول اخلاقی، خودکارآمدی، انعطاف‌پذیری، خوش‌بینی و هویت موفق ارتباط مثبت دارد.

سازگاری تحصیلی به دلیل آغاز زندگی دانشجویی بوده که چالش‌های خاص خود را به همراه دارد. برای بسیاری از دانشجویان ورود به دانشگاه مقارن با تجربه‌ی آزادی بیشتر و برای برخی علاوه بر آن، تجربه‌ی دوری از خانه و زندگی در محیط جدید است. دانشجو در این زمان به دلیل آزادی بیشتر، مسئولیت بیشتری نیز بر عهده می‌گیرد. سازگاری دانشجو با محیط دانشگاه از چالش‌هایی بوده که در ذهن نسل جوان می‌باشد. سازگاری به تسلط فرد بر محیط و احساس کنار آمدن با خود اشاره دارد. انسان‌ها به محیط و تغییراتی که در آن روی می‌دهند، پاسخگو هستند. روان‌شناسان سازگاری فرد را در برابر محیط مورد توجه قرار داده‌اند و ویژگی‌هایی از شخصیت را به‌نکار تلقی کرده‌اند که به فرد کمک می‌کنند تا خود را با جهان پیرامون خویش سازگار سازد (اتکینسون و هیلگارد^۱، ۱۳۷۱، ترجمه‌ی براهنی و همکاران). (شافر و شوین^۲، ۱۹۷۲) نقل از خدایاری فرد و همکاران (۱۳۸۶) معتقدند که سازگاری تمایل ارگانیزم برای تغییر فعالیت خود در راستای انطباق با محیط است که در واقع پاسخی به تغییرات محیط پیرامون می‌باشد. این ویژگی تعامل و سازگاری فرد با دیگر افراد و ساختارهای ارزشی و در واقع مهارتی اجتماعی است که تعامل پیوندها و مناسبات او را با دیگران و جنبه‌های ارزشی جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کند را تأمین می‌کند. سازگار شدن با محیط مهم‌ترین منظور و غایت تمام فعالیت‌های ارگانیزم است، به طوری که تمام افراد در تمام دوران زندگی خود، در هر روز و هر ساعت سرگرم آن هستند که خود دگرگون شده و دگرگون نشده را با محیط دگرگون شده و دگرگون نشده سازگار کنند. به طور کلی، ورود به دانشگاه تغییری مهم در زندگی هر جوان است، با توجه به شرایط خاص دانشگاه، متأسفانه هرساله تعدادی از دانشجویان از ادامه‌ی تحصیل در دانشگاه بازمانده و تقاضای انصراف داده که یکی از دلایل اصلی آن می‌تواند عدم سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه باشد. پژوهش‌های انجام‌شده در دانشگاه‌ها، یکی از دلایل انصراف دانشجویان را عدم سازگاری آنان با محیط دانشگاه بیان کرده‌اند. تینتو^۳ (۱۹۹۶)، معتقد است هفت دلیل عمده منجر به رها کردن دانشگاه می‌گردد: مشکلات آموزشی، مشکلات سازگاری، اهداف نامشخص، تعهدات بیرونی، مشکلات مالی، ناسازگاری بین دانشجو و دانشگاه و انزوای طلبی.

(پتریه^۴ و همکاران، ۲۰۱۸) با یک رویکرد سیستماتیک به بررسی دامنه‌ی پیش‌بینی‌های موفقیت در دانشجویان سال اول پرداختند. پیش‌بینی کنندگان موفقیت دانشجویان سال اول در تمرین و تئوری آموزش بسیار مورد توجه قرار گرفتند. با این حال، موفقیت دانش‌آموزان سال اول می‌تواند به روش‌های مختلف تعریف شود. با مطالعه‌ی رشته‌های تحقیقاتی مختلف، یک چارچوب مفهومی را که شامل سه حوزه‌ی موفقیت دانش‌آموزان سال اول یعنی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، مهارت‌های تفکر انتقادی و رفاه اجتماعی- عاطفی است مورد بررسی قرار گرفت. هدف این بررسی سیستماتیک، نشان دادن این بود که آیا پیش‌بینی کنندگان و اثرات آن‌ها در این سه حوزه‌ی موفقیت دانش‌آموزان سال اول، مشابه هستند؟ در یک جستجوی سیستماتیک ۸۰

1 Atkinson & Hilgard

2 Shufer & Shoooben

3 Tinto

4 Petrie

مقاله را که واجد شرایط بودند، به دست آوردند. نتایج حاکی از آن است که برخی از پیش‌بینی‌ها به حوزه‌های متعدد موفقیت کمک می‌کند، یعنی عملکرد تحصیلی قبلی دانشجویان، مهارت‌های مطالعه، انگیزه، روابط اجتماعی و مشارکت در برنامه‌های سال اول. به‌علاوه، بعضی از پیش‌بینی‌ها برای یک دامنه‌ی مشخص بود. دستاوردهای علمی و رفاه اجتماعی - عاطفی به‌ویژه در میان عوامل درون دانشجویان ارتباط دارد، در حالی که مهارت‌های تفکر انتقادی بیشتر به محیط یادگیری مرتبط است.

ساسیکالا^۱ (۲۰۱۸) در تحقیقی به تشریح چگونگی وارد شدن دانشجویان دانشگاه در گفتمان‌های علمی خود در رشته‌ی تحصیلی مربوطه پرداخت. هدف این مطالعه‌ی پدیده‌شناسی بررسی نحوه‌ی برخورد دانشجویان به ادبیات علمی رشته‌های تحصیلی خود است، زیرا اغلب آن‌ها به‌عنوان عامل تعیین‌کننده در تجربه‌ی دانشجویی شناخته شده‌اند. این مطالعه شامل مصاحبه با ۳۵ دانشجو و پنج سخنران از یک برنامه‌ی تحصیلی در دانشگاه استرالیا بود. یافته‌ها نشان می‌دهد: (۱) تفاوت بین انتظارات ذینفعان مختلف در مورد نیازهای یادگیری و تدریس در آموزش عالی وجود دارد، (۲) همه‌ی دانشجویان سال اول دارای سوابق تحصیلی مورد انتظار برای شرکت در گفتمان‌های رشته‌ی خود نبودند، (۳) تسلط بر ادبیات انضباطی به‌طور مداوم اجرا نشد، (۴) استادان در مورد سطحی که باید برای دانش آموزان سال اول ارائه شود، مطمئن نیستند.

مگهان^۲ و همکاران (۲۰۱۸) در یک مطالعه‌ی موردی به بررسی انتقال اولیه‌ی دانشجویان به برنامه‌ی درسی کارشناسی پرستاری پرداختند. محققان نتیجه گرفتند که گذار به برنامه‌های تحصیلی دوره‌ی کارشناسی استرس‌زا است و بر سلامت دانشجویان و پیشرفت تحصیلی تأثیر می‌گذارد. تحقیقات قبلی نشان می‌دهد که استرس دانشجویان پرستاری ناشی از افسردگی، اضطراب و عادت‌های سبک زندگی بوده که مانع از یادگیری می‌باشند. این تحقیق نشان می‌دهد که تفاوت‌های قابل توجه بین کسانی که به دانشگاه مراجعه کرده و سازگاری داشته نسبت به کسانی که امتیاز کمتری در مقیاس سازمانی آکادمیک و سازگاری داشتند، دیده می‌شود.

نیک‌فال‌آذر و رشادت‌جو (۲۰۱۵) در پژوهشی تحت عنوان سازگاری دانشجویان سال اول در دانشگاه‌های ایرانی، به این نتیجه دست یافتند که سطح سازگاری دانشجویان در چهار بعد سازگاری آموزشی، سازگاری اجتماعی، سازگاری فردی - عاطفی و دلبستگی دانشجویان به دانشگاه در سطح متوسط قرار داشته که نشان‌دهنده‌ی روبرو بودن دانشجویان با مشکلاتی در سطح دانشگاه می‌باشد. دیگر یافته‌های تحقیق ایشان نشان داد که سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه با خودکارآمدی دانشجویان رابطه‌ای معنادار دارد. در پژوهشی ایران مهر (۱۳۹۶)، اثربخشی مشاوره‌ی گروهی کوتاه‌مدت با رویکرد راه‌حل محور بر سازگاری سربازان وظیفه‌ی آسایشگاه بخواب مورد بررسی قرار داده است. هدف از این پژوهش بررسی اثربخشی مشاوره‌ی گروهی راه‌حل محور بر سازگاری سربازان وظیفه‌ی آسایشگاه بخواب بود. روش پژوهش آزمایشی و با استفاده از طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه‌ی آماری کلیه سربازان آسایشگاه بخواب قرارگاه سربازی ستاد نیروی هوایی در سال ۱۳۹۴ بودند. ابزار پژوهش پرسشنامه‌ی سازگاری ۶۰ ماده‌ای سینها و سینگ^۳ (۱۹۹۷) بود. ده جلسه ۸۰ دقیقه‌ای مشاوره‌ی گروهی راه‌حل محور با گروه آزمایش تشکیل شد. نتایج به‌دست‌آمده نشان داد که مشاوره‌ی گروهی راه‌حل محور به‌طور معناداری موجب افزایش سازگاری کلی، اجتماعی، عاطفی و آموزشی سربازان وظیفه‌ی آسایشگاه بخواب می‌شود. در مورد سازگاری آموزشی این تأثیر در جهت مثبت معنادار نیست. با توجه به یافته‌های پژوهش، محقق نتیجه گرفت که مشاوره‌ی گروهی راه‌حل محور در افزایش سازگاری سربازان وظیفه مؤثر است و از این رویکرد می‌توان برای کاهش ناسازگاری سربازان وظیفه استفاده نمود.

بصیر شبستری و همکاران (۱۳۹۲) رابطه‌ی میان سازگاری اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین را مورد بررسی قرار دادند، نتایج نشان داد که بین سازگاری اجتماعی و جنسیت دانشجویان رابطه‌ی معناداری وجود ندارد و اکثر دانشجویان دندانپزشکی از لحاظ مسئولیت‌پذیری و اجتماعی شدن در سطح متوسطی قرار دارند. بیشترین نمره‌ی سازگاری و

1 Sasikala (Shashi)Nallaya

2 Meghan

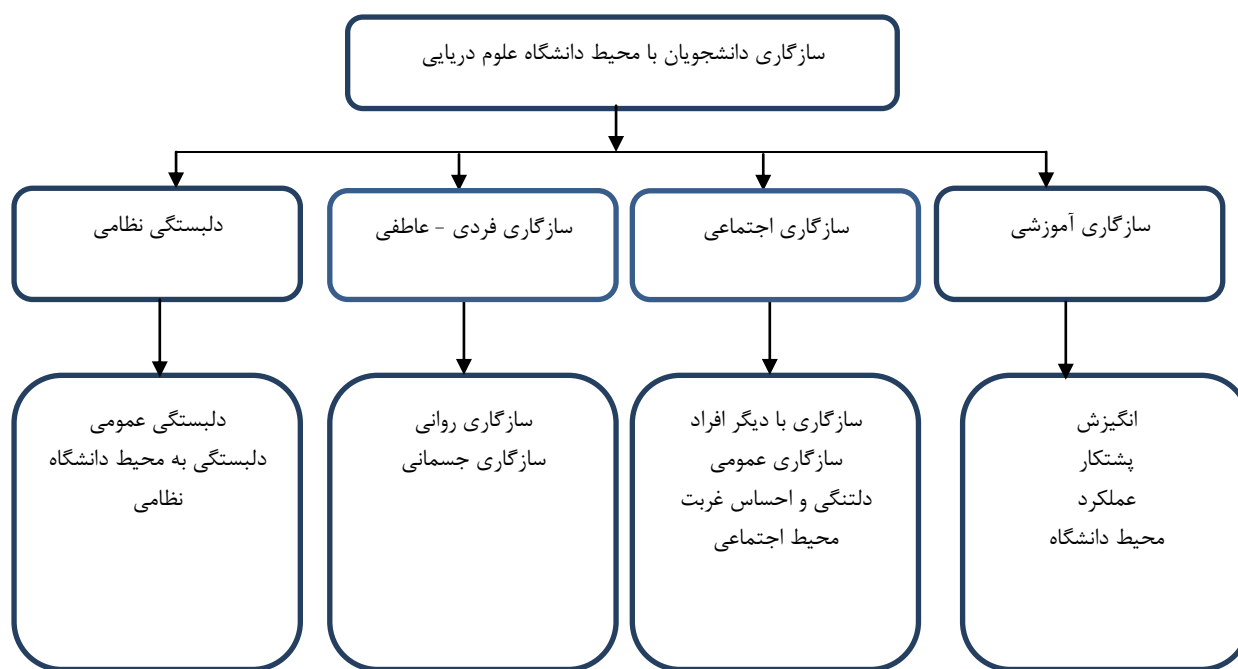
3 Sinha & Sink

مسئولیت‌پذیری در گروه دانشجویان با پیشرفت تحصیلی ثابت دیده شده اما بین مؤلفه‌های سازگاری اجتماعی، مسئولیت‌پذیری و پیشرفت تحصیلی رابطه‌ی معناداری دیده نشد.

پژوهش و روشنایی (۱۳۸۹) با هدف بررسی تأثیر عوامل فردی و خانوادگی بر سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه انجام شد. در این پژوهش علاوه بر متغیرهای فردی، نقش متغیرهای خانوادگی نیز در سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه بررسی شده است. برای اولین بار در کشور ایران، تعداد ۲۹۲ نفر از دانشجویان (۷۷ دختر و ۲۱۵ پسر) دانشکده‌های مهندسی برق دانشگاه‌های صنعتی شریف، خواجه‌نصیرالدین طوسی و علم و صنعت ایران با میانگین سنی ۱۹،۷۴ و انحراف استاندارد ۰،۸۵ از طریق پرسشنامه‌ی سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه (SACQ)^۱ ارزیابی شدند. برای یافتن تأثیر متغیرهای خانوادگی و فردی بر سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه از تحلیل واریانس استفاده شد. نتایج نشان می‌دهد که با بهبود صمیمیت بین پدر و مادر، حمایت پدر و مادر، وضعیت آموزشی، اجتماعی و اقتصادی پدر و مادر، علاقه‌مندی فرد به رشته‌ی تحصیلی، هوش و پذیرش مسئولیت‌های فردی، سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه نیز بهبود می‌یابد. والدین بخصوص مادران در سازگاری آموزشی، اجتماعی و فردی دانشجویان نقش مهمی را ایفا می‌کنند. دانشجویان، مادر را به‌عنوان مبنای اطمینان‌بخشی به حساب می‌آورند که می‌توانند هنگام ناراحتی و اضطراب به او رو آورند. احساس داشتن خانواده به دانشجویان این اطمینان را می‌بخشد که بدون توجه به آنچه ممکن است اتفاق بیفتند، آن‌ها از حمایت و محبت خانواده بهره‌مندند و مفهوم خانواده را در بهره بردن از این حمایت و محبت درک می‌کنند. همچنین، نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که موفقیت در این دوره به معنی سازگاری با فرهنگ دانشگاه و احساس تعلق به دانشگاه است، یعنی دانشجو احساس می‌کند که از او حمایت می‌شود و اعضای دانشگاه او را قبول دارند. همچنین در تحقیقی اسپیر اشمیت (۲۰۰۵) سازگاری دانشجویان با دانشگاه را مورد بررسی قرار داد. در این تحقیق ۵۵ دانشجو مورد بررسی قرار گرفتند. با استفاده از آزمون تی، داده‌ها تحلیل شد. نتایج نشان داد که دانشجویان سال اول نسبت به دانشجویان سال بالاتر دارای سازگاری کمتری با دانشگاه هستند.

با در نظر گرفتن پیشینه‌ی تحقیقات مشخص می‌شود که دوران جوانی از جمله دوران پراکندگی هر فرد محسوب می‌شود. به‌طور معمول، افراد در این دوره به علت‌های مختلف از جمله ازدواج، انتخاب شغل، قبولی در دانشگاه، اعزام به خدمت سربازی و مواردی از این قبیل از خانواده مبدأ جدا می‌شوند و با وارد شدن به محیطی جدید، برای اولین بار حس استقلال را تجربه می‌کنند. این تجربه به خاطر تفاوت چشمگیر آن با تجارب گذشته برای افراد تجربه‌ی منحصربه‌فرد و جدیدی محسوب می‌شود، زیرا تا قبل از این، فرد در کانون خانواده بود، ولی اکنون وارد محیط جدیدی می‌شود که بایستی خود به‌تنهایی زندگی تازه خود را اداره کند (ایران مهر، ۱۳۹۶). در دانشگاه علوم دریایی جوانان در حدود چهار سال ملزم به طی دوره‌ی آموزش تربیت نظامی با هدف خدمت در محیط دریا هستند. کار در دریا نیازمند نیروی انسانی تربیت‌شده‌ی مخصوص شغل دریانوردی می‌باشد، تربیت و آموزش چنین نیروی انسانی تربیتی ویژه و خاص است. دانشجویان در دانشگاه علوم دریایی تعلیم و تربیت می‌یابند تا بتوانند در موقعیت دریا، در بحران‌های دریایی، با تجهیزات بروز دریایی به‌عنوان افسران هزاره سوم در دریا فعالیت نمایند. لذا، محیط دانشگاه علوم دریایی برگرفته از شرایط کار دریا و همچنین یک محیط نظامی می‌باشد (عالی پور و حکیمی، ۱۳۹۱). وقتی یک جوان وارد خدمت دانشگاه نظامی می‌شود، صفات و خصلت‌های مخصوص خود را دارد، اما پس از اتمام دوره‌ی دانشگاه افسری، بسیاری از آن صفات دچار تحول و دگرگونی می‌شوند. طبیعی است که یک جوان، متناسب با ویژگی‌های محیط خدمت خود، نگرش و شناخت و تفکرات متفاوتی نسبت به دوران پیش از دانشگاه نظامی پیدا می‌کند. با توجه به جنبه‌های مختلف دوران آموزش دانشگاه علوم دریایی، این نگرش‌ها و تفکرات (اعم از مثبت و منفی)، در ابعاد روحی، تربیتی و اجتماعی یک جوان، خواه‌ناخواه، تأثیر خواهند گذاشت. در دانشگاه علوم دریایی، دانشجویان از فرهنگ‌های مختلف که در درون یک فرهنگ ملی با طیف وسیعی از احساسات و عواطف بوده، وارد این دانشگاه نظامی می‌شوند. به نحوی که تفاوت در زبان، قومیت، و بسیاری از

خصوصیات دیگر می‌تواند به‌عنوان منابع تعارض بالقوه ظهور کند و در صورت نبودن درک صحیح، مسئولین تربیتی و آموزشی دانشگاه را با مشکل مواجه خواهد کرد. محیط دانشگاه علوم دریایی یک محیط دارای تنوع و ناهمگون بوده که دانشجویان ضمن رعایت انضباط سازمانی حاکم بر دانشگاه، باید بتوانند فرآیند آموزشی خود را در یک دوره‌ی چهارساله طی نمایند. لذا سازگاری برای دانشجویانی که از فرهنگ‌های مختلف وارد این دانشگاه می‌شوند، می‌تواند بسیار حائز اهمیت باشد. در هر حال آن چه مشخص است این است که زندگی دانشجویان نظامی کاملاً با شرایط قبل از ورود به دانشگاه و همچنین سایر دانشگاه‌های کشور بسیار متفاوت می‌باشد. یکی از مهم‌ترین دلایل آن تفاوت محیط آموزشی دانشگاه علوم دریایی می‌باشد. جو و محیط حاکم بر آموزش می‌تواند در هر عرصه‌ی یادگیری و یاددهی متفاوت باشد، به‌طوری که به استاندارد نزدیک و یا از آن دور گردد. محیط حاکم بر آموزش، عاملی تعیین‌کننده در ایجاد انگیزه برای یادگیری است، زیرا رفتارهای منجر به یادگیری بهتر و پیشرفت تحصیلی را تقویت می‌کند. محیط یادگیری^۱ یک تعیین‌کننده‌ی رفتاری است و نمودار ادراک دانشجو از محیط پیرامون خود در عرصه یادگیری می‌باشد. این درک و نگرش دانشجو، در پیشرفت تحصیلی و موفقیت وی در امر یادگیری تأثیر بسزایی دارد. یادگیری، تعامل میان استاد و دانشجو است که منجر به تغییرات رفتاری نسبتاً دائمی و پایدار در دانشجو در سه حیطه‌ی دانش، مهارت و نگرش می‌شود. در دانشگاه علوم دریایی فرآیند تربیتی و آموزشی در راستای یادگیری هر سه حیطه‌ی دانش، مهارت و نگرش می‌باشد. به همین منظور، علاوه بر اجرای آموزش‌های تخصصی که به‌صورت دوره نظری می‌باشند، به‌منظور ایجاد یادگیری در حیطه‌ی مهارت و نگرش، کارورزی دریاوردی برای دانشجویان اجرا می‌گردد، به عبارتی ابعاد تربیتی و روحی جوان در دانشگاه علوم دریایی در فرآیند تکمیل شدن در معرض سازگاری با محیط نظامی قرار می‌گیرد. با توجه به مبانی نظری و پیشینه‌ی تحقیق، مدل مفهومی تحقیق به شرح شکل (۱) می‌باشد:

شکل (۱) مدل مفهومی (چارچوب نظری تحقیق، منبع: مطالعات محققین)

پژوهش حاضر با هدف بررسی میزان سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه علوم دریایی انجام گرفته است که سؤالات اصلی پژوهش به این شرح می‌باشد:

سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه علوم دریایی به‌عنوان یک دانشگاه نظامی چگونه است؟
 سازگاری آموزشی دانشجویان در دانشگاه علوم دریایی به چه میزان است؟
 سازگاری اجتماعی دانشجویان در دانشگاه علوم دریایی به چه میزان است؟
 سازگاری فردی - عاطفی دانشجویان در دانشگاه علوم دریایی به چه میزان است؟
 دلبستگی نظامی دانشجویان به دانشگاه علوم دریایی به چه میزان است؟

روش تحقیق

این تحقیق به بررسی میزان سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه علوم دریایی می‌پردازد. با توجه به اینکه تحقیق به بررسی وضعیت موجود می‌پردازد، توصیفی و از نوع پیمایشی است. تعداد زیادی از پژوهش‌ها مشتمل بر دو نمونه یا بیشتر از داده‌ها است؛ اما این امر همیشه اتفاق نمی‌افتد و گاهی محقق از یک نمونه‌ی واحد مشاهدات برای مطالعه در مورد یک جامعه استفاده می‌کند که در آن فرد از آزمون تک نمونه‌ای استفاده می‌کند. در این تحقیق علاوه بر وجود یک جامعه‌ی مورد مطالعه، داده‌ها در یک مقیاس فاصله‌ای و با نمره‌ی معیار مورد بررسی قرار گرفته‌اند. لذا از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شده است. علاوه بر این یکی دیگر از دلایل استفاده از آزمون t تک نمونه‌ای در این تحقیق، نرمال بودن جامعه مورد مطالعه می‌باشد. جامعه‌ی آماری پژوهش، دانشجویان دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره) نوشهر در سال ۱۳۹۶ هستند که حداقل دو نیمسال تحصیلی در دانشگاه بوده و مقیم استان مازندران نبوده که به تعداد ۲۰۰ نفر می‌باشند.

جدول (۱) توزیع فراوانی جامعه‌ی آماری دانشجویان دانشگاه علوم دریایی

رشته تحصیلی دانشجویان	دانشجویان سال ۱	دانشجویان سال ۲	دانشجویان سال ۳	دانشجویان سال ۴
مدیریت و کمیوسر دریایی	۱۷	۱۲	۹	۳
مهندسی مکانیک	۱۱	۶	۵	۸
مهندسی برق و الکترونیک	۸	۱۲	۵	۵
ناوبری و فرماندهی کشتی	۱۷	۱۱	۱۲	۲۱
تفنگدار دریایی	۱۵	۸	۱۰	۵
جمع کل دانشجویان	۶۸	۴۹	۴۱	۴۲
جمع کل جامعه آماری	۲۰۰			

با توجه به اینکه در دانشگاه علوم دریایی، دانشجویان به دوره‌ی تحصیلی و سال تحصیلی به‌صورت همگن در سامانه‌ی آموزشی و تربیتی دانشگاه قرار می‌گیرند، محققین قصد انتخاب 130 دانشجو (با استفاده از فرمول کرجسی مورگان تعداد نمونه‌ی آماری ۱۳۰ به دست آمد) داشته که با توجه به صفات درون‌گروهی خود، دانشجویان را به طبقات مختلفی تقسیم کرده و افراد نمونه به‌تناسب از بین تمامی طبقات انتخاب شدند.

جدول (۲) محاسبه فراوانی نمونه آماری برحسب طبقات مورد مطالعه

طبقات (سال تحصیلی)	سال ۱	سال ۲	سال ۳	سال ۴	جمع
شاخص آماری	۶۸	۴۹	۴۱	۴۲	۲۰۰
فراوانی هر طبقه (ni)	۶۸	۴۹	۴۱	۴۲	۲۰۰
نسبت هر طبقه به جامعه $P=ni/N$	۳۳,۶۱٪	۲۴,۳۳٪	۲۰,۶۰٪	۲۱,۴۴٪	۱۰۰٪
نسبت نمونه به جامعه $n_k=p*n$	۴۳	۳۲	۲۷	۲۸	۱۳۰

یافته‌های تحقیق

ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه‌ی سازگاری دانشجویان با دانشگاه (SACQ) بود که با در نظر گرفتن محیط دانشگاه علوم دریایی تدوین گردید.

پرسشنامه‌ی سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه ابتدا در سال ۱۹۸۰ تدوین شد و شامل ۵۲ گویه بود. سپس به ۵۷ گویه و در چهار حیطه‌ی سازگاری آموزشی، سازگاری اجتماعی، سازگاری فردی - عاطفی و دلبستگی آموزشی گسترش یافت، این پرسشنامه به کیفیت سازگاری دانشجویان تمرکز دارد.

در این تحقیق، با توجه به اینکه محیط خاص دانشگاه علوم دریایی، پرسشنامه‌ی سازگاری دانشجویان با محیط این دانشگاه بومی‌سازی گردید و در ۶۷ گویه و در چهار حیطه سازگاری آموزشی، سازگاری اجتماعی، سازگاری فردی - عاطفی و دلبستگی نظامی تدوین گردیده که روایی صوری و محتوایی آن توسط متخصصان علوم دریایی بررسی و تأیید گردید و پایایی آن در یک گروه دانشجویی ۴۰ نفره که ترکیبی از دانشجویان سال یک تا سال چهارم دانشگاه، ۰/۸۹ محاسبه گردید. پنج نفر از اساتید دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره) نوشهر که خودشان فارغ‌التحصیل همین دانشگاه بوده و از محیط دانشگاه شناخت کافی داشتند، روایی صوری و محتوایی پرسشنامه بومی‌شده سازگاری دانشجویان با دانشگاه علوم دریایی را تأیید نمودند، پرسشنامه‌ی مذکور دارای ۶۷ سؤال و متشکل از ۱۲ مؤلفه است که منطبق بر مأموریت و رسالت دانشگاه علوم دریایی می‌باشد. سؤالات پرسشنامه‌ی بومی‌سازی گردیده و در چهار بعد سازگاری آموزشی، سازگاری اجتماعی، سازگاری فردی - عاطفی و دلبستگی نظامی دانشجویان به دانشگاه را بررسی می‌کند. نحوه‌ی نمره‌گذاری به این صورت است که پاسخگویان در مقیاس ۹ درجه‌ای لیکرت از کاملاً در مورد من صدق است تا اصلاً در مورد من صدق نمی‌کند، به سؤالات آزمون پاسخ می‌دهند. به‌منظور بررسی توصیفی داده‌ها، از آمار توصیفی شامل جدول فراوانی، درصد، میانگین و انحراف استاندارد استفاده شد و جهت تفسیر و تحلیل داده‌ها و تعمیم نتایج آن، از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شد.

جدول (۳) توصیف ابعاد و مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده سازگاری دانشجویان، با محیط دانشگاه علوم دریایی

انحراف معیار	میانگین	سؤالات پرسشنامه	مؤلفه‌ها	ابعاد سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه علوم دریایی
۱/۲	۷/۰۴	۵ - ۱۹ - ۲۳ - ۳۲ - ۵۰ - ۵۸	انگیزش	سازگاری آموزشی
.۸	۴/۳	۳ - ۱۷ - ۲۹ - ۴۴	پشتکار	
۱/۸	۸/۷	-۲۱ - ۲۵ - ۲۷ - ۳۹ - ۴۱ - ۵۲ ۶ - ۱۰ - ۱۳	عملکرد	
۱/۶	۶/۰	۳۶ - ۴۳ - ۵۴ - ۶۲ - ۶۶	محیط دانشگاه	سازگاری اجتماعی
۱/۴	۸/۲	۱ - ۸ - ۹ - ۱۸ - ۳۷ - ۴۶ - ۶۵	سازگاری عمومی	
.۷۲	۷/۰۵	۴ - ۱۴ - ۳۳ - ۴۲ - ۴۸ - ۵۶ - ۶۳	سازگاری با دیگر افراد	
۱/۳	۲/۳	۲۲ - ۵۱ - ۵۷	دلتنگی و احساس غربت	
.۷	۳/۳۱	۱۶ - ۲۶ - ۳۰	محیط اجتماعی	سازگاری فردی - عاطفی
۲/۷	۷/۳	-۲۰ - ۳۱ - ۳۸ - ۴۵ - ۴۹ - ۶۴ ۲ - ۷ - ۱۲	سازگاری روانی	
۱/۴	۵/۳	۱۱ - ۲۴ - ۲۸ - ۳۵ - ۴۰ - ۵۵	سازگاری جسمانی	
۱/۰۰	۱/۶	۱۵ - ۶۰ - ۶۱	دلبستگی عمومی	وابستگی نظامی
.۸	۴/۲	۱۶ - ۳۴ - ۴۷ - ۵۹	دلبستگی به محیط دانشگاه نظامی	

همانطور که در جدول ۳ مشاهده می‌گردد، از میان ۱۲ مؤلفه‌ی بررسی شده، میانگین ۷ مؤلفه از میانگین نظری ۵ بیشتر است که نشان‌دهنده‌ی مثبت بودن نگرش آزمودنی‌ها از لحاظ توصیفی می‌باشد. ولی میانگین مؤلفه‌های پشتکار از بعد سازگاری آموزشی، احساس قربت و دلتنگی از بعد سازگاری اجتماعی، محیط اجتماعی از بعد سازگاری اجتماعی، دلبستگی عمومی و دلبستگی به محیط دانشگاه نظامی از بعد دانشگاه نظامی، پایین‌تر از میانگین نظری به دست آمده است. از بین مؤلفه‌های ۱۲ گانه، مؤلفه عملکرد دارای بالاترین میانگین بود.

در بین ابعاد سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه علوم دریایی، میانگین سازگاری اجتماعی که شامل مؤلفه‌های احساس دلتنگی و غربت و محیط اجتماعی پایین‌تر از بقیه ابعاد سازگاری می‌باشد.

به‌منظور بررسی سؤال اصلی پژوهش، یعنی بررسی میزان سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه علوم دریایی به‌عنوان یک دانشگاه نظامی، از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شده است که شرح آن در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول (۴) بررسی تفاوت میانگین ابعاد چهارگانه با میانگین نظری با استفاده از آزمون تی تک گروهی

Test Value = 0					
تفاوت در سطح اطمینان ۰/۹۵	تفاوت میانگین	سطح معناداری	t	مؤلفه‌ها	ابعاد سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه علوم دریایی
۷/۲۵۴۴	۶/۸۳۴۹	۷/۰۴۴۶۲	۰/۰۰۰	۶۶/۴۴۶	سازگاری آموزشی
۴/۴۷۳۶	۴/۱۹۴۱	۴/۳۳۳۸۵	۰/۰۰۰	۶۱/۳۴۱	
۹/۰۴۱۶	۸/۳۹۵۳	۸/۷۱۸۴۶	۰/۰۰۰	۵۳/۳۸۶	
۶/۳۲۲۶	۵/۷۴۵۱	۶/۰۳۳۸۵	۰/۰۰۰	۴۱/۳۴۷	
۸/۵۳۷۱	۸/۰۲۲۹	۸/۲۸۰۰۰	۰/۰۰۰	۶۳/۷۲۹	سازگاری اجتماعی
۷/۱۷۷۲	۶/۹۲۴۴	۷/۰۵۰۷۷	۰/۰۰۰	۱۱۰/۳۸۱	
۲/۵۶۵۹	۲/۱۰۴۹	۲/۳۳۵۳۸	۰/۰۰۰	۲۰/۰۴۶	
۳/۴۵۱۱	۳/۱۸۵۸	۳/۳۱۸۴۶	۰/۰۰۰	۴۹/۴۸۵	
۷/۷۸۴۵	۶/۸۲۱۶	۷/۳۰۳۰۸	۰/۰۰۰	۳۰/۰۱۳	سازگاری فردی - عاطفی
۵/۶۱۳۴	۵/۱۰۶۶	۵/۳۶۰۰۰	۰/۰۰۰	۴۱/۸۵۷	
۲/۸۲۲۰	۲/۴۷۳۴	۲/۶۴۷۶۹	۰/۰۰۰	۳۰/۰۵۵	دلبستگی نظامی
۴/۳۸۴۲	۴/۰۹۲۷	۴/۲۳۸۴۶	۰/۰۰۰	۵۷/۵۲۳	

با توجه به جدول ۴ مشخص می‌شود که در تمام موارد اختلاف معناداری بین میانگین به‌دست‌آمده با میانگین نظری وجود دارد و مؤلفه‌ها در سطحی بالاتر از میانگین قرار گرفته‌اند، به‌جز مؤلفه‌ی پشتکار در بعد سازگاری آموزشی، مؤلفه‌ی دلتنگی و احساس غربت در بعد سازگاری اجتماعی، مؤلفه‌ی محیط اجتماعی در بعد سازگاری اجتماعی و مؤلفه‌ی دلبستگی عمومی در بعد دلبستگی نظامی کمتر از حد متوسط است. بعد دلبستگی عمومی دارای کمترین میانگین در بین ۱۲ مؤلفه‌ی سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه علوم دریایی دارد. دلبستگی، پیوند روانی پایدار بوده که با تعهد و دل‌مشغولی همراه می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

دانشگاه علوم دریایی به دلیل ماهیت نظامی و وجود فرهنگ دریا و دریانوردی در آن، تغییرات زیادی در تفکر و نگرش دانشجویان ایجاد می‌کند. ورود به دانشگاه نظامی برای دانشجویان تجربه‌ای جدید، مهیج و گاه آشفته‌کننده می‌باشد. دانشجویان در طول سال‌های تحصیل در دانشگاه نظامی با چالش‌ها و تقاضاهای ثابتی در زمینه‌ی سازگاری با شرایط جدید و تغییرات ایجاد شده در زندگی جدیدشان روبرو می‌شوند. این تغییرات برای دانشجویانی که در شهری غیر از محل زندگی خود پذیرفته شده‌اند، شدیدتر است، زیرا آنان مجبورند جدایی از خانواده و استقلال فردی را تجربه کنند که دارای ویژگی‌های خاصی است. از یک‌سو با آزادی‌ها و تجارب جدید و از سوی دیگر با سختی‌ها و مشکلات فراوانی همراه است. سازگاری با چنین محیطی برای نسل جوانی که وارد این دانشگاه می‌شود، نسبتاً دشوار می‌باشد؛ بنابراین، آن‌چه که به‌عنوان مسئله‌ی اصلی این تحقیق مورد بررسی قرار گرفت، میزان سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه علوم دریایی می‌باشد.

نتایج تحقیق نشان داد، دانشجویان دانشگاه علوم دریایی در بعد سازگاری آموزشی بالاتر از متوسط قرار دارند که در مؤلفه‌های پشتکار این بعد پایین‌تر از متوسط هستند. همچنین، در بعد سازگاری اجتماعی بالاتر از حد متوسط قرار دارند که در مؤلفه‌های احساس غربت و دلتنگی و محیط اجتماعی پایین‌تر از حد متوسط قرار دارند. در بعد سازگاری فردی - عاطفی بالاتر از حد متوسط قرار دارند، اما در بعد دلبستگی نظامی و مؤلفه‌های آن (دلبستگی عمومی و دلبستگی به محیط دانشگاه نظامی) پایین‌تر از حد متوسط قرار دارند.

نتایج تحقیق نشان داد، دانشجویان دانشگاه علوم دریایی در بعد سازگاری آموزشی بالاتر از متوسط قرار دارند ولی در مؤلفه‌های پشتکار این بعد پایین‌تر از متوسط هستند. در بررسی بعد سازگاری آموزشی دانشجویان، مؤلفه‌های پشتکار دانشجویان پایین‌تر از حد متوسط قرار دارد که یافته‌ها حاکی از آن است که دانشجویان دانشگاه علوم دریایی به علت داشتن برنامه‌ی تربیتی و آموزشی فشرده، متأسفانه جدیت و پشتکار لازم را برای بروز نمودن اطلاعات علمی خود نداشته و به‌اندازه‌ی کافی برای تکالیف درسی خود سخت کار نمی‌کنند. با توجه به این‌که دانشجویان دانشگاه علوم دریایی بورسیه نداجا بوده و محیط کاری آینده‌ی آنان مشخص می‌باشد، انگیزه‌ی زیادی برای تلاش بیشتر در راستای یادگیری هر چه بهتر تخصص‌های خود ندارند. این نتایج در مطابقت با تحقیق مگهان و همکاران (۲۰۱۸) و نیک‌فال‌آذر و رشادت‌جو (۲۰۱۵) می‌باشد.

یافته‌های حاصل از بررسی سازگاری اجتماعی و ابعاد تشکیل دهنده‌ی آن نشان می‌دهند که دانشجویان دانشگاه علوم دریایی در دوران تحصیل خود احساس غربت و دلتنگی زیادی داشته که مهم‌ترین دلیل آن دوری از خانواده می‌باشد. اعزام به مرخصی‌ها یا فواصل نزدیک می‌تواند در کاهش این احساس غربت تأثیر داشته باشد. یکی دیگر از ابعاد سازگاری اجتماعی، محیط اجتماعی دانشگاه علوم دریایی بوده که از نظر دانشجویان در حد متوسط به پایین می‌باشد که با نتایج تحقیقات شنایی (۱۳۸۹)، بصیرشبه‌ستری و همکاران (۱۳۹۲) و پتیه و همکاران (۲۰۱۸) همخوانی دارد.

یافته‌های حاصل از بررسی سازگاری فردی - عاطفی و ابعاد تشکیل دهنده‌ی آن شامل سازگاری روانی و سازگاری جسمانی نشان می‌دهد که وضعیت دانشجویان در حد متوسط به بالا قرار دارد؛ که نتیجه تحقیق نیک‌فال‌آذر و رشادت‌جو (۲۰۱۵) تأییدکننده‌ی وضعیت متوسط سازگاری فردی - عاطفی دانشجویان دارد.

یافته‌های حاصل از بررسی مؤلفه‌های سازگاری و دلبستگی نظامی، نشان از وضعیت تا حدودی نامناسب دلبستگی دانشجویان به محیط دانشگاه علوم دریایی دارد. دانشجویان دانشگاه علوم دریایی با انتخاب خود شغل مقدس نظامی‌گری را انتخاب نمودند، لذا دلبستگی درونی و تعلق قلبی در همه دانشجویان وجود دارد، اما آنچه که در این تحقیق نشان‌دهنده‌ی وضعیت دلبستگی نظامی می‌باشد، محیط دانشگاه علوم دریایی است که نیاز به تقویت ایجاد فضای نظامی حماسی در راستای دلبستگی بیشتر به محیط دانشگاه نظامی دارد. بی‌شک، فلسفه‌ی وجودی هر سازمان دلیل به وجود آمدن آن سازمان می‌باشد. فلسفه‌ی وجودی دانشگاه علوم دریایی به‌عنوان یک دانشگاه نظامی، حرکت در راستای اهدافی بوده که در رسالت دانشگاه تنظیم شده است. محیط نظامی دانشگاه، جزء فلسفه‌ی وجودی دانشگاه بوده که باید دانشجویان به آن دلبستگی خاصی داشته باشند تا در آینده بتوانند در محیط کار که یک محیط نظامی است، مأموریت سازمان را انجام دهند. با وجود پیشرفته‌ترین تجهیزات نظامی و دریایی، تعهد و دلبستگی منابع انسانی آموزش‌دیده می‌تواند کارایی و اثربخشی عملیات نظامی را در محیط دریایی ارتقا دهد.

پیشنهادها

- با توجه به این‌که دانشجویان دانشگاه علوم دریایی بورسیه نداجا بوده و محیط کاری آینده‌ی آنان مشخص می‌باشد، مسئولین دانشگاه از دانشجویان فعال در محیط یادگیری حمایت نموده و بسترهای لازم در جهت ایجاد انگیزه‌ی زیاد برای تلاش بیشتر در راستای یادگیری را فراهم نمایند.

- دانشجویان دانشگاه علوم دریایی از خرده‌فرهنگ‌های مختلف وارد این محیط می‌شوند، زندگی در این محیط اجتماعی نیاز به آموزش توسط فرماندهان و اساتید دارد. معیار اندازه‌گیری رشد اجتماعی فرد، میزان سازگاری او با دیگران است. رشد اجتماعی، نه تنها در سازگاری با اطرفیانی که فرد با آن‌ها در ارتباط است مؤثر است، بلکه در میزان موفقیت شغلی و تحصیلی شخص نیز تأثیر دارد. لذا آموزش سازگاری دانشجویان در محیط دانشگاه با همدیگر، خود می‌تواند سازگاری آموزشی را در بین دانشجویان تقویت نماید.
- تقویت برنامه‌های فرهنگی در زمینه سازگاری روانی و برنامه‌های ورزشی در زمینه سازگاری جسمانی، موجب ارتقای سازگاری فردی - عاطفی دانشجویان با محیط دانشگاه علوم دریایی خواهد شد.

منابع

- ایران مهر، مسلم. (۱۳۹۶). اثربخشی مشاوره گروهی کوتاه‌مدت با رویکرد راه‌حل محور بر سازگاری سربازان وظیفه آسایشگاه بخواب، فصلنامه مدیریت نظامی، ۱۷(۱)، ۱۴۷-۱۳۱.
- امانی، رزیتا؛ اعتمادی، عذرا؛ فاتحی زاده، مریم و بهرامی، فاطمه. (۱۳۹۰). رابطه‌ی میان سبک‌های دلبستگی و سازگاری اجتماعی، مجله روانشناسی بالینی و شخصیت، ۱۹(۶)، ۲۶-۱۵.
- اتکینسون، ریت؛ اتکینسون، ریچارد و هیلگارد، ارنست. (۱۳۷۱). زمینه‌ی روانشناسی، ترجمه‌ی محمدتقی براهنی و همکاران، تهران: انتشارات رشد
- بصیر شبستری، سمیرا؛ شیرین بک، ایمان؛ سفیدی، فاطمه و دلیری، حسین. (۱۳۹۲). بررسی رابطه‌ی میان سازگاری اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان دندان پزشکی قزوین در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹، مجله‌ی توسعه‌ی آموزش در علوم پزشکی، ۶(۱۱)، ۱-۱۰.
- پارسامهر، مهربان و حدت، الهه. (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین هوش هیجانی و سازگاری اجتماعی دانشجویان، فصلنامه‌ی توسعه‌ی اجتماعی (توسعه انسانی سابق)، ۱۱(۲)، ۹۴-۶.
- خدایاری فرد، محمد؛ رحیمی نژاد، عباس و عابدینی، یاسمین. (۱۳۸۶). بررسی عوامل مؤثر بر سازگاری اجتماعی دانشجویان شاهد و غیر شاهد، علوم اجتماعی و انسانی، ۲۶(۳)، ۵۲-۴۲.
- روشنایی، مهرناز. (۱۳۸۹). تأثیر عوامل فردی و خانوادگی بر سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه. پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۱۶(۱)، ۴۳-۱۹.
- زاهد، عادل؛ رجبی، سعید و امیدی، مسعود. (۱۳۹۱). مقایسه‌ی سازگاری اجتماعی، هیجانی، تحصیلی و یادگیری خودتنظیمی در دانش آموزان با و بدون ناتوانی یادگیری، مجله‌ی ناتوانی‌های یادگیری، ۴۳(۶۲)، ۶۲-۲۳.
- سحاقی، حکیم؛ عالی پور، سیروس و جلوداری، آرش. (۱۳۹۴). بررسی رابطه حمایت اجتماعی ادراک‌شده و خود کارآمدی تحصیلی با سازگاری اجتماعی در دانشجویان جندی‌شاپور اهواز، مجله راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی، ۲(۱)، ۳۷-۲۶.
- شلاتی، بیتا و آباریکی، اکرم. (۱۳۹۵). بررسی رابطه‌ی سبک‌های هویتی با سازگاری عاطفی، اجتماعی، و آموزشی دانش آموزان مقطع متوسطه، رویش روان‌شناسی، ۵(۳)، ۶۶-۵۱.
- عالی پور، علیرضا و حکیمی، خرداد. (۱۳۹۳). "نگرشی نوین به تربیت و آموزش"، انتشارات دانشگاه علوم دریایی.
- یارمحمدیان، احمد و شرفی راد، حیدر. (۱۳۹۰). تحلیل رابطه‌ی بین هوش هیجانی و سازگاری اجتماعی در نوجوانان، مجله‌ی جامعه‌شناسی کاربردی، ۲۲(۴۴)، ۵۰-۳۵.
- Abdullah, M.C., Elias, H., Mahyuddin R. & Uli. J. (2009). Adjustment among first year students in a Malaysian University, *European Journal of Social Sciences.*; 8(3): 496-505.
- Petrie J.An.C.van der ZandenabEddieDenessenbAntonius H.N.CillessenbPaulien C.Meijera.(2018). Domains and predictors of first-year student success: A systematic review, *Journal of Educational Research Review*, 23: 55-77.
- Sasikala, N. (2018). An exploration of how first year students are inducted into their discipline's academic discourses, *International Journal of Educational Research*, 87: 57-66.

- Meghan, M.D., Janine, B. & Crystal, K. (2018). Student perception of initial transition into a nursing program: A mixed methods research study, *Journal of Nurse Education Today*, 64: 85-92.
- NikfalAzar, N., & Reshadatjoo, H. (2015). Adjustment amongst first year students in an Iranian University, *Gazi Univertesi Gazi Egitim Fakultesi Dergisi*, 4(4).
- Speer Schmidt, C. (2005). An exploration into first generation adult student adaptation to college, Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the degree Doctor of Philosophy, Department of Educational Leadership College of Education, Kansas State University, Manhattan, Kansas.
- Tinto, V. (1996). Reconstructing the first year of college. *Planning for Higher Education*, 25(1), 1-6.
- Yalim, D. (2007). First year college adjustment: The role of coping, ego-resiliency, optimism and gender. [dissertation]. Turkey: Middle East Technical University.